

Barcelona, 30 de març de 2023

El Plensa més desconegut i íntim a la nova exposició de la Fundació Catalunya La Pedrera, «Jaume Plensa. Poesia del silenci»

«Jaume Plensa. Poesia del silenci» és una gran retrospectiva, una proposta diferent que revisa l'obra d'un dels escultors de major reconeixement en l'art contemporani internacional, i que es pot veure a La Pedrera fins al 23 de juliol.

La relació de Plensa amb la literatura, en especial amb la poesia, és el fil conductor de la mostra, en la qual també apareixeran altres temàtiques recurrents en la seva trajectòria, com ara el silenci, el somni, el desig, la música i la família.

L'exposició inclou la producció de Plensa des de 1988 fins l'actualitat i mostra també un Plensa més desconegut, íntim i conceptual amb tot un seguit de peces de petit format realitzades als anys noranta.

Les obres es presenten, principalment, a la sala d'exposicions, però també es distribueixen per altres punts de La Pedrera, com ara el terrat, les golfes, els patis interiors de l'edifici i l'exterior. D'aquesta manera, s'estableix un diàleg íntim entre l'obra de Jaume Plensa i l'emblemàtic edifici de l'arquitecte Antoni Gaudí.

La Fundació Catalunya La Pedrera presenta l'exposició «Jaume Plensa. Poesia del silenci», que es pot visitar fins al 23 de juliol i inclou més de 100 peces de gran, mitjà i petit format que ocuparan la sala d'exposicions i altres espais de l'edifici de La Pedrera.

La mostra revisa la producció artística de Jaume Plensa durant cinc dècades amb la original influència de la literatura i les lletres a la seva obra com a fil conductor, una retrospectiva que es desenvolupa des del prisma d'aquest univers creatiu que ha estat una constant al llarg de tota la seva trajectòria.

Avui a la roda de premsa Marta Lacambra, directora general de la Fundació Catalunya La Pedrera ha dit: “Avui és un dia d’emocions pel nostre equip perquè culminem un procés. Es la primera vegada que una exposició interactua amb tot l’edifici. Jaume Plensa hi ha posat molta professionalitat, poesia i estètica. Ha sigut una lliçó treballar amb ell”. L’artista Jaume Plensa ha explicat que per fer l’exposició ja tingut en compte: “la meva ciutat, i aquest edifici que té present la figura de Gaudí que m’ha anat parlant per acabar de decidir on col·locar cadascuna de les obres” i ha afegit que el que li entusiasma de La Pedrera és “que té el sentit quotidià d’una casa, és un espai atípic d’exposició”.

L'exposició, comissariada per Javier Molins, està integrada per prop d'un centenar de peces datades entre 1988 i l'actualitat, principalment escultures, però amb presència també d'obra sobre paper. Molins ha declarat avui que “aquesta exposició té l’art de Jaume Plensa, la literatura que l’ha influït i l’arquitectura de Gaudí”. El recorregut expositiu revela al públic algunes escultures inèdites creades per Plensa durant el confinament pel Covid.

La retrospectiva inclou tant l’obra de gran i mitjà format com l’obra més íntima realitzada en petit format. Juntament amb la presència de la literatura, i en especial la poesia, com a font d’inspiració, també hi són presents altres constants temàtiques a la seva trajectòria com el silenci, el somni i el desig, la música i la família.

Fora de la sala d'exposicions, a diversos espais de La Pedrera, també s’hi han instal·lat deu peces de mitjà i gran format. Al Terrat, *Silent music IV*(2019) i *Day-night*(2012); als patis *Overflow*(2023) i *Together*(2014), aquesta última realitzada per a la mostra que va tenir lloc a l'Abadia de San Giorgio Maggiore durant la Biennal de Venècia (2015). A les Golfes, tres versions d’*Hortensia* (2022), dues de bronze i una de fusta; i dues de

Martina (2021), una de de fusta i l'altre de bronze. I al carrer, davant de la façana de La Pedrera, *Flora* (2021).

D'aquesta manera s'estableix un diàleg íntim i únic entre les obres de Jaume Plensa i l'emblemàtic edifici de l'arquitecte Antoni Gaudí.

Vinculat a l'exposició, s'editarà un llibre-catàleg amb la reproducció de les obres exposades i que inclourà textos del comissari Javier Molins, de la crítica d'art de *The Times* Rachel Campbell-Johnston, i del propi Jaume Plensa.

Exposició expandida

«Jaume Plensa. Poesia del silenci» es completa amb un seguit de propostes culturals que es realitzen en col·laboració amb les principals institucions culturals de referència per oferir noves mirades i establir diàlegs amb altres disciplines.

El Gran Teatre del Liceu oferirà, el dimecres 17 de maig, una sessió poètica i musical que recorre i descriu de manera sonora —amb paraula, veus i música— l'univers artístic de Jaume Plensa, a través de les interpretacions musicals del Quartet Casals i del cor Jove Capella Reial de Catalunya i amb la recitació de textos literaris per part del poeta Manuel Forcano.

El 4 de juliol, el Palau de la Música oferirà un concert amb una selecció de la *Música callada* de Frederic Mompou, a càrrec del pianista Emili Brugalla.

Escrivint sobre *Música Callada*, Mompou va dir: «Aquesta música és callada perquè la seva audició és interna. Contenció i reserva. La seva emoció és secreta i solament pren forma sonora en les seves ressonàncies sota la gran bòveda freda de la nostra soledat»

Dimecres 19 d'abril a La Pedrera hi haurà una conversa entre Jaume Plensa i Javier Molins, comissari de l'exposició, sobre la producció artística de Plensa durant cinc dècades, amb una atenció especial a la influència de la literatura en la seva obra, i sobre altres constants temàtiques en la seva trajectòria, com ara el silenci, el somni i el desig, la música i la família.

La Biblioteca de Catalunya presentarà una mostra de Jaume Plensa emmarcada en la jornada de portes obertes amb motiu de la Diada de Sant Jordi, en l'òrbita de la antològica de Jaume Plensa a La Pedrera. Un diàleg entre les obres gràfiques i bibliogràfiques més notables que hi ha de l'artista als fons de la Biblioteca, i una selecció de mostraris tipogràfics i obres literàries de diferents èpoques i latituds pertanyents als fons de la mateixa biblioteca.

El dijous 27 d'abril i dimarts 6 de juny, la Fundació organitza una visita dialogada amb el Museu Egipci de Barcelona, "Plensa sota la mirada egípcia". Es tracta d'una visita a La Pedrera i al Museu Egipci que proposa un diàleg obert entre una selecció d'obres de l'exposició de Jaume Plensa i una tria de peces del Museu Egipci de Barcelona.

Un exercici creatiu que relaciona els antics egipcis amb l'obra contemporània i que acabarà amb una copa de cava a la terrassa del Museu Egipci.

La Jornada Jaume Plensa tindrà lloc a La Pedrera el diumenge 7 de maig. Un dia dedicat a l'obra de Plensa, amb una visita comentada, breus xerrades informals, música en viu a la sala d'exposicions i tallers familiars que ens ajudaran a endinsar-nos en l'univers creatiu de l'artista català. Una oportunitat per a aprofundir en l'exposició des de mirades diferents amb la col·laboració de l'ESMUC.

En el marc del Festival Internacional de Cinema Documental de Barcelona, DocsBarcelona, el divendres 19 de maig es presentarà el projecte audiovisual creat amb motiu de la exposició de Jaume Plensa a La Pedrera i realitzat per Josep Maria Civit i coproduït per la Fundació Catalunya La Pedrera i Minimal Films.

El dijous 29 de juny, la Galeria Senda proposa una passejada cultural per seguir l'empremta de Jaume Plensa a Ciutat Vella. Una ruta que començarà a la Galeria Senda, on es podrà veure l'obra "*Do you kill? Do you lie?*" (1999) entre d'altres, i que ens portarà del Palau de la Música al Liceu passant pel passeig del Born per veure obres a l'espai públic on l'artista ha deixat la seva signatura al barri: *Born* (1992), *Carmela* (2015) i *Constel·lacions* (2022).

Per finalitzar, el dimarts 18 de juliol L'Ateneu Barcelonès presentarà "Plensa amb els poetes. Paraules i escultures". L'acte oferirà un diàleg de l'artista amb els versos d'alguns

dels poetes que més l'han inspirat com William Blake, William C. Williams, Elias Canetti, T.S. Eliot o Vicent A. Estellés.

Des de la Fundació Catalunya La Pedrera s'impulsa la transmissió del coneixement i es dona suport al talent i la creació a través d'experiències expositives. Es creu fermament que la millor manera de construir projectes culturals rellevants és establint col·laboracions amb les principals institucions culturals del país.

«Et convido que imaginis el silenci»

«El poeta és l'ànima d'una societat»

Jaume Plensa

JAUME PLENSA. POESIA DEL SILENCI L'EXPOSICIO

«Jaume Plensa. Poesia del silenci» que recull prop d'un centenar de peces de l'escultor, s'articula entorn a les relacions entre l'univers creatiu de l'artista i la lletra com a element constitutiu de la seva obra. La relació de Plensa amb la literatura, en especial amb la poesia, és el fil conductor de la mostra.

La literatura sempre ha estat una font d'inspiració per Jaume Plensa. T.S. Elliot, William Shakespeare, Dant, Goethe o Vicent Andrés Estellés són alguns dels escriptors que l'han acompanyat al llarg de la seva vida i que li han servit d'inspiració per a infinitat d'obres. Aquesta influència literària s'estén també a la pròpia lletra com element amb el que compona les seves escultures.

L'exposició a La Pedrera mostra com ha utilitzat les lletres de maneres molt diverses, bé en forma de cortines, en gongs o al cos humà, potser les seves obres més conegudes. Aquesta intersecció del llenguatge amb el cos humà és una de les bases del seu treball.

L'escultor va començar amb l'alfabet llatí per anar incorporant altres alfabetos com per exemple l'hebreu, l'àrab, el xinès, el japonès, el grec, el ciríl·lic, el coreà, l'hindi, etc. Per a Plensa cada lletra té una bellesa única però totes juntes són una mostra de la diversitat del món i de la convivència entre diferents cultures.

«Una lletra no sembla res, és una cosa humil, però unida a d'altres formen paraules, i les paraules formen textos i els textos, pensament»

Jaume Plensa

L'exposició en detall

Song of Songs (2005), presentada a l'inici del recorregut, és un exemple de l'aplicació de les lletres com a material de confecció de les seves conegudes cortines. L'obra té el seu origen en la infància de l'artista i en la poesia i, en concret, en l'obsessió de l'artista per alliberar la poesia de la tirania de la bidimensionalitat del paper per portar-la a les tres dimensions de l'escultura.

La utilització de la lletra com a element constructiu també és present en les sèries de figures humanes que s'inicien amb l'escultura *Tel Aviv Man XX* (2008), en la qual Plensa utilitza per primer cop l'alfabet per modelar les seves figures.

Els característics **tattoos de Plensa** són presents a través de la peça *Sitting Tattoo XI* (2008), una figura humana translúcida realitzada en resina de polièster i il·luminada de diferents colors en el seu interior. En aquesta obra les paraules es converteixen en tatuatges: "Tots portem el cos tatuat però amb tinta transparent".

La sèrie d'escultures *Lilliputs* reuneix moltes de les constants de Plensa, com són la **figura humana, les lletres, la repetició i la gravetat**. Aquest conjunt està compost per diverses figures humanes de color blanc de les quals pengen infinitat de lletres en unes cordes que emanen dels ulls, com el plor, un altre dels seus temes recurrents. Aquesta sèrie juga amb la **repetició**, un concepte que està molt present en la seva obra i que ell va descobrir de jove durant una visita a Egipte, on va quedar fascinat amb les files de moltons que reben al visitant en el temple de Karnak a Luxor.

L'escultura *Silhouettes* beu de les fonts del romànic i del gòtic, d'aquests manuscrits il·luminats en els quals es pintaven els pensaments dels personatges representats, i també d'un altre clàssic de la literatura com François Rabelais.

La família és un concepte present en les seves 'constel·lacions'. L'obra titulada *Love of Home* (2002) està formada per una sèrie de figures en resina, basades en les nines que va heretar de la seva mare. A aquestes figures les acompanyen, distribuïdes a la paret, una sèrie de paraules en anglès: pare, germà, cunyat, nebot, avi, etc., en definitiva, aquesta gran constel·lació que és la família.

En tres obres de 2002, *Orphans of War*, *Father Mother i Song of the Death of Infants*, apareix una figura infantil de la qual pengen unes frases. La darrera d'aquestes obres evoca una peça musical de Mahler, en un homenatge de Plensa al músic. I és que la música és una altra de les seves passions, que també és present en la peça *Adagio II* (2015) que reproduïx una figura humana realitzada, en aquesta ocasió, amb notes musicals. Al cap i a la fi, les notes musicals són un altre alfabet amb el qual, unint els elements més bàsics també es construeix una cosa molt més gran, com és la música.

Unes notes musicals que també apareixen a *Self-Portrait* (2018), una esfera modelada amb pentagrames. Plensa entén que nosaltres som tant els llibres que llegim com la música que escoltem al llarg de la nostra vida.

Els característics gongs de Plensa, fruit de la passió de l'artista per William Blake i els seus Proverbis de l'infern, són presents a la mostra amb l'obra *Matter-Spirit* (2005). En els gongs, l'escultor hi inscriu paraules i amb el cisellat d'aquestes els treu matèria i pes dotant-los d'un so diferenciat.

El silenci té també un espai propi en la producció artística de Plensa i està representat en l'exposició amb l'obra *Rui Rui's Words* (2021), un rostre femení suspès que s'emporta la mà als llavis per demanar silenci. L'exemple més icònic en la sèrie d'obres dedicada al silenci és l'escultura de més de 20 metres *Water's Soul* (2020) instal·lada a Nova Jersey.

Com afirma el propi artista, "el dibuix és un espai de llibertat". L'obra en paper també és present en el recorregut amb una selecció de dibuixos, una altra de les disciplines artístiques treballades per Plensa, però sempre des d'un punt de vista escultòric. L'origen dels dibuixos exposats, del 2005, va ser l'encàrrec de l'editorial Galàxia Gutenberg-Círculo de Lectores per a la il·lustració del llibre *Teatre Complet de William Shakespeare*. Plensa va realitzar 51 dibuixos i cadascun el va associar a un concepte present en l'obra

de l'autor anglès. Hi apareixen paraules com “Desire”, “Insomnia”, “Land”, “Night” o “War”, inscrites en rostres que l'artista extreu de llibres de geografia de l'època colonial.

Aquests dibuixos estan fets en un paper que té una certa transparència, perquè una de les seves obsessions és alliberar les seves obres dels límits de les dues dimensions.

L'exposició inclou també l'obra de petit format realitzada en la dècada dels noranta. Algunes d'aquestes obres giren entorn del somni i el desig, dos conceptes sobre els quals Plensa sempre ha treballat i que també són presents en les seves obres més recents, on rostres femenins apareixen amb els ulls tancats, com si estiguessin somiant. En les obres *Mothers, Brothers o Fathers*, les tres de 1990, inscriu en uns consoladors paraules que estan clarament influenciades pels escrits de Freud i la seva relació amb el sexe. Entre aquestes obres de petit format, també hi ha una sèrie de peces en les quals barreja materials rígids com el bronze amb d'altres més flexibles com la tela, com es pot veure en

un conjunt d'obres que porten títols gastronòmics: *Milk, Beans, Noodles, Chop-Suey, Hot-Dog, Rice, Roast-Beef, Eggs, Bread, Chile con carne o Salt*, creades el 1995. Un contrast de materials que també apareix a *Blood Love Me* (2002), una peça de bronze i unes lletres realitzades amb cordill.

La mostra abasta la producció de Plensa fins a l'actualitat. S'inclouen tres petites obres que va realitzar el 2020 durant la pandèmia del coronavirus: *2020, Utopia i Cry. Overflow*, que es troba al pati de Provença i dialoga amb l'edifici, és una obra que va crear al 2023 i que és el primer cop que es veu exposada.

A la sala, *2020* recorda la data en què ens vam haver de confinar i aprendre a conviure amb nosaltres mateixos, una introspecció de la qual tant parlen les seves obres. *Cry* fa referència a aquest plor que és conseqüència de tota una sèrie d'emocions i que el fascina perquè no deixa de ser aigua que cau per efecte de la gravetat. I, finalment, *Utopia* és un altre concepte que ha estat sempre present en l'obra de Plensa i que aquí ha adoptat la forma d'una escultura de petit format -en contraposició a una altra obra del mateix títol que és possiblement una de les seves obres de major grandària i que ha instal·lat a Grand Rapids (Estats Units).

Jaume Plensa

Jaume Plensa és un artista de materials, sensacions i idees. Les seves referències abracen la literatura, la poesia, la música i el pensament.

Ell es considera, abans que res, escultor, tot i que el seu procés creatiu ha transitat per múltiples disciplines. Les seves obres s'adrecen a la condició mateixa de l'ésser: la seva essència física i espiritual, la consciència de si mateix i del seu passat, els seus codis morals i dogmes i la seva relació amb la natura.

Nascut a Barcelona el 1955, va estudiar a la Llotja i a Belles Arts Sant Jordi. Des de 1980, exposa regularment a galeries i museus d'Europa, Estats Units i Àsia: Fundació Joan Miró a Barcelona, Nasher Sculpture Center a Dallas, Yorkshire Sculpture Park a Anglaterra, Museo Reina Sofía a Madrid, MMOMA a Moscou, Musée Picasso a Antibes, MACBA a Barcelona.

Una part molt significativa de la seva obra es pot veure en espais públics d'arreu del món, com la *Crown Fountain* a Chicago, *Julia* a Madrid o *Water's Soul* a New Jersey, NY.

Entre els molts guardons rebuts, destaca el Premio Velázquez de las Artes Plásticas, al 2013.

Material audiovisual (bruts): <https://we.tl/t-zpLqpfAICB>

Fotografies:

<https://wetransfer.com/downloads/9912266d670da6c360c1838b174e65a420230330104048/1158d6437187a091319e1822a642305120230330104111/198020>

Fundació Catalunya La Pedrera

La Fundació Catalunya La Pedrera és una fundació privada que treballa perquè tothom tingui un futur millor. El somni de la Fundació és que la cultura sigui el camí cap a un món més humà, on les persones estiguin al centre. Per això es creen experiències culturals i expositives que són una finestra oberta al pensament, per estimular la reflexió i el pensament crític.

Premsa Fundació Catalunya La Pedrera
Lluïsa Oller Tel. 638 44 94 69
Alba Tosquella Tel. 625 36 55 60
premsa@fcatalunyalapedrera.com

Fundació
Catalunya
La Pedrera